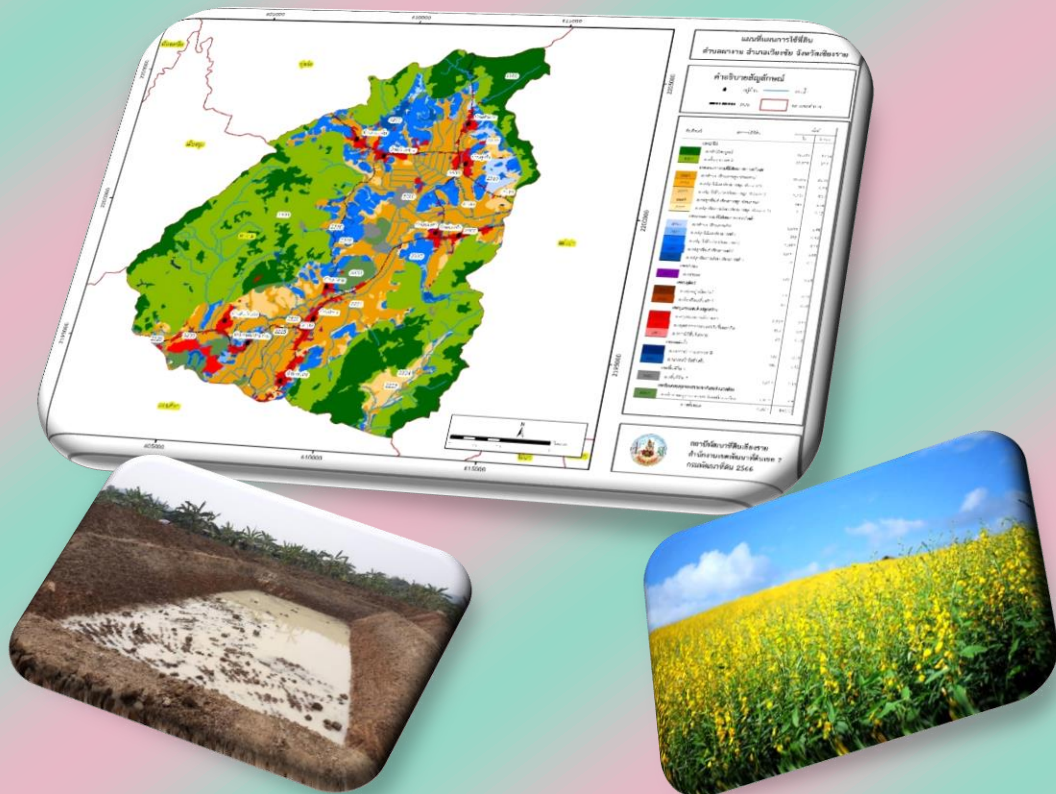

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
กรมพัฒนาที่ดิน

กันยายน 2566

แผนการใช้ที่ดินป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7
กรมพัฒนาที่ดิน
กันยายน 2566

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดิน ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการ พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้นำแนวคิดของ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหาความต้องการของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย

กันยายน 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-21
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมจะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดเชียงราย (พ.ศ.2536-2565)	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ปี 2565	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ปี 2565	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ปี 2565	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย	6-2
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567-2571	7-6
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-9

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	2-2
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	2-8
2-4	สัดส่วนครุว์เรือนเกษตร ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครุว์เรือน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	2-11
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	3-5
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	4-4
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	4-6
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	6-8
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย	7-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy : BCG)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 –30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

- 1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี
- 2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น
- 3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับ ฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและ เกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน /สมบูรณ์ ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำ แผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและ สถานภาพของทรัพยากรของตำบล

2) สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย สพข.7 ร่วมกับกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรม พัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต และสามารถใช้งบประมาณของงบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดง ดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

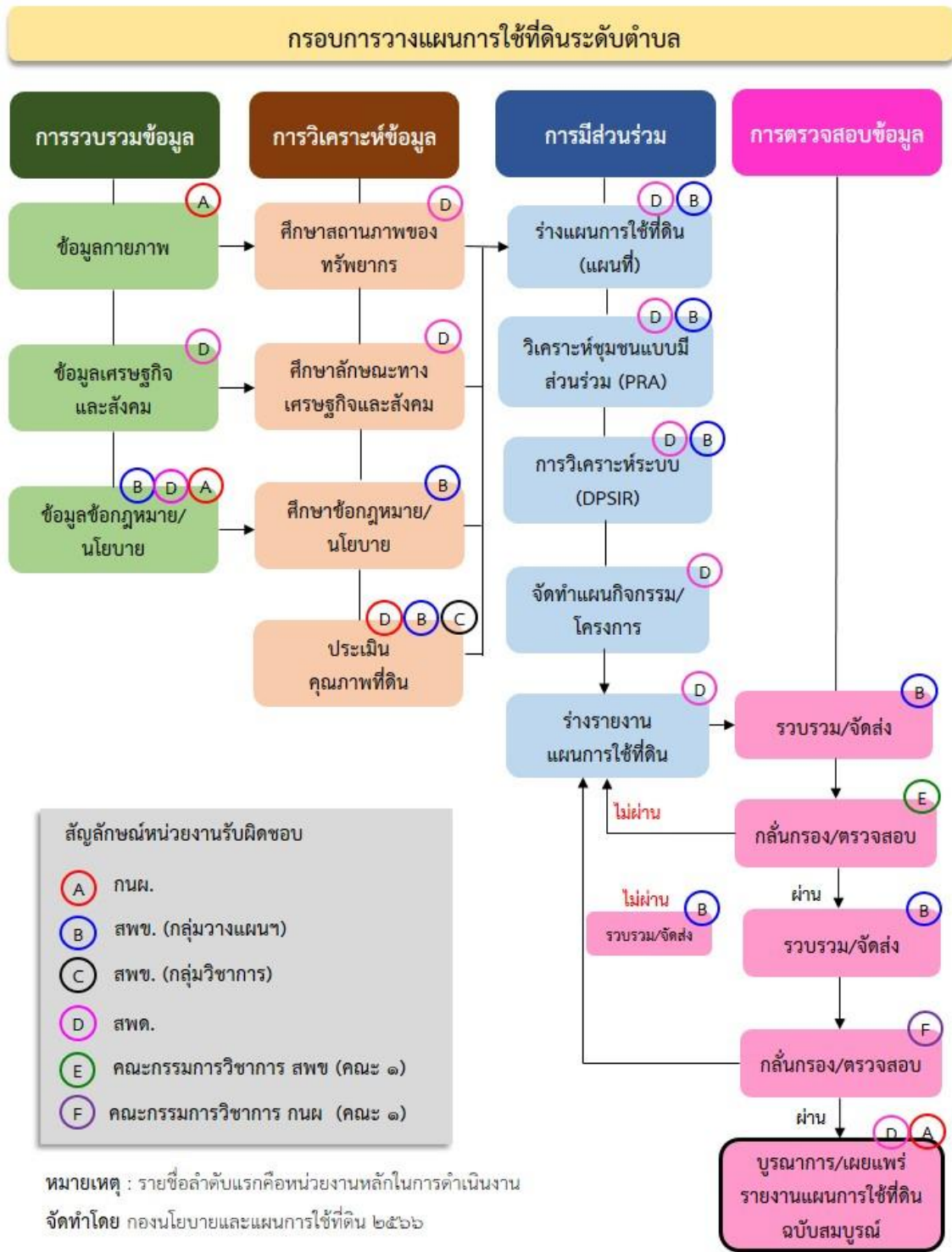
ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี

คมนาคมมีความสะดวกสบาย

สืบสายลายศิลปวัฒนธรรมล้านนา

ส่งเสริมการศึกษาเชิงบูรณาการ

(เทศบาลตำบลร่องช้าง,2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเวียงชัย มีพื้นที่ประมาณ 113 ตารางกิโลเมตร หรือ 70,877 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลดอนศิลา อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลแม่เปา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

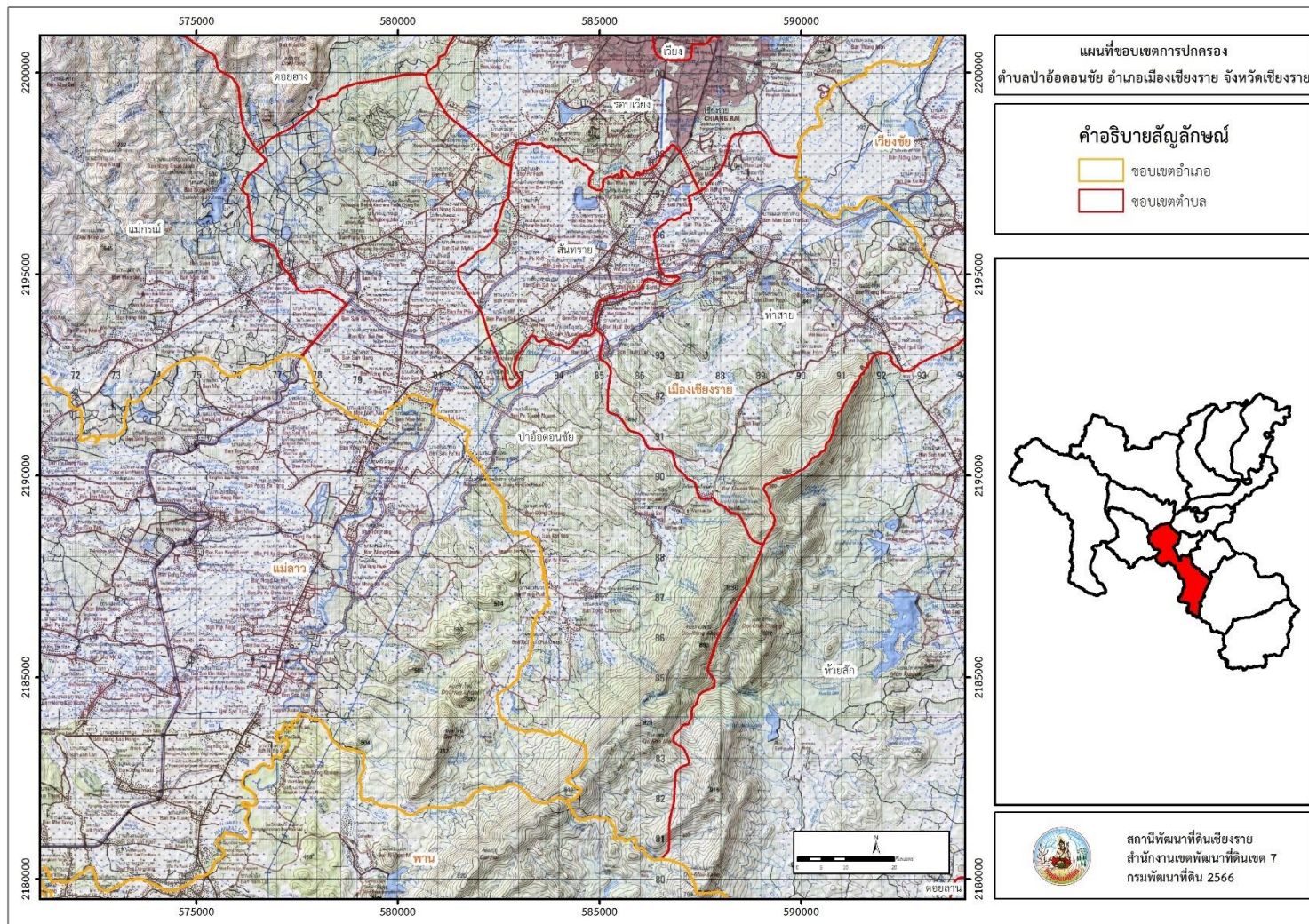
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านร่องห้า	หมู่ที่ 9 บ้านผางาม
หมู่ที่ 2 บ้านทุ่งยั้ง	หมู่ที่ 10 บ้านเนินสยาม
หมู่ที่ 3 บ้านหัวฝาย	หมู่ที่ 11 บ้านร่องเจริญ
หมู่ที่ 4 บ้านสันจ๋อนไถ	หมู่ที่ 12 บ้านป่าบงใต้
หมู่ที่ 5 บ้านป่าบง	หมู่ที่ 13 บ้านทุ่งยั้งใหม่
หมู่ที่ 6 บ้านร่องค้อ	หมู่ที่ 14 บ้านป่าบงเหนือ
หมู่ที่ 7 บ้านดงมะตั้น	หมู่ที่ 15 บ้านดงมะตั้นใหม่
หมู่ที่ 8 บ้านหนองบัวผาบ่ม	

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดชันสูง สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกของตำบลเป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงพื้นที่สูงชัน ตอนกลางเป็นพื้นที่ราบ สลับเนินเขา ส่วนทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นพื้นที่สูงชัน เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มน้ำโขงเหนือ มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น แม่น้ำลาว แม่น้ำภรณ์ ลำห้วยร่องชุ่น ลำห้วยแม่มอญ ลำเหมืองไผ่

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 24.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.2 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.0 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,744.2 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 140 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝน 371.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 24 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดเชียงราย ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงกลางเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้ง กลางเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

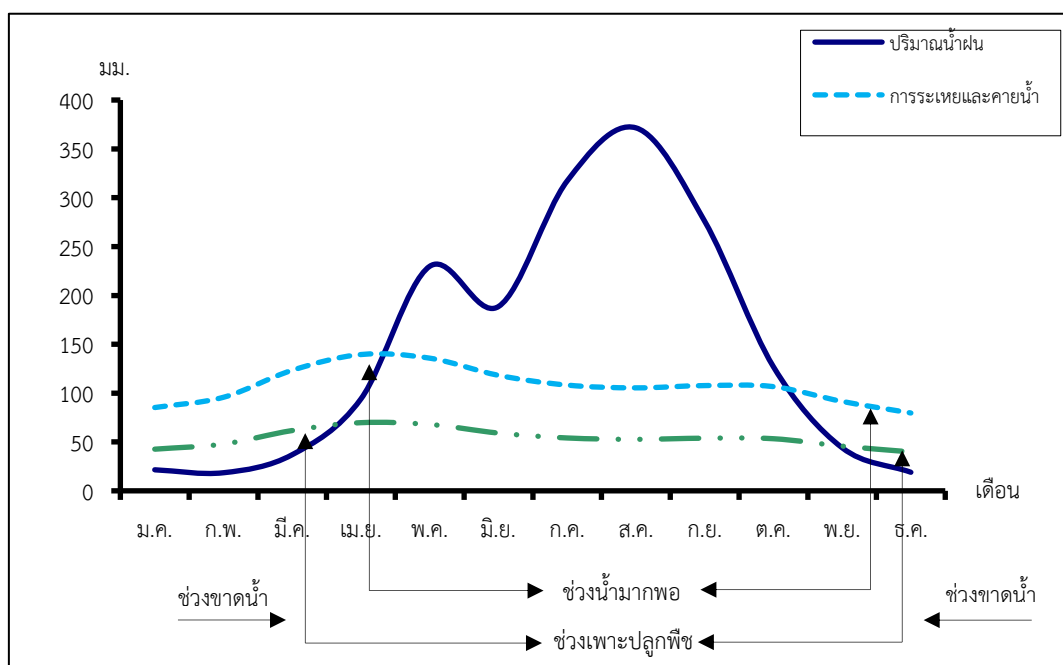
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดเชียงราย¹ (พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	14.0	28.6	20.3	74.0	21.5	2.5	85.3	20.8
ก.พ.	14.7	31.2	22.1	68.0	18.5	2.4	95.8	18.0
มี.ค.	17.8	33.6	24.9	65.0	37.0	4.4	123.4	34.8
เม.ย.	21.2	34.4	27.2	68.0	94.1	11.0	139.5	79.9
พ.ค.	23.1	33.4	27.5	75.0	229.8	17.7	135.8	145.3
มี.ย.	24.0	32.5	27.5	79.0	188.6	19.0	118.2	131.7
ก.ค.	23.9	31.3	26.9	82.0	317.2	22.8	108.2	156.7
ส.ค.	23.7	31.0	26.6	84.0	371.5	24.0	105.4	162.2
ก.ย.	23.2	31.5	26.6	83.0	275.9	17.7	107.7	152.6
ต.ค.	21.7	31.0	25.5	81.0	127.0	11.2	106.6	101.2
พ.ย.	18.2	29.8	23.1	78.0	44.1	4.9	91.5	41.0
ธ.ค.	14.9	27.9	20.4	76.0	19.0	2.7	79.7	18.4
เฉลี่ย	20.0	31.4	24.9	76.1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,744.2	140.3	1,297.0	1,062.6

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,380 ไร่ หรือร้อยละ 4.77 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 51,297 ไร่ หรือร้อยละ 72.37 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 26 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล

2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 19,355 ไร่ หรือร้อยละ 27.31 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว

3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 4,071 ไร่ หรือร้อยละ 5.74 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด มันสำปะหลัง สับปะรด และขิง เป็นต้น

4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 25,837 ไร่ หรือร้อยละ 36.44 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา ยางพารา/ลำไย ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส และสัก เป็นต้น

5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,726 ไร่ หรือร้อยละ 2.45 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ลำไย มะม่วง ลิ้นจี่ ส้ม มะขาม และลำไย เป็นต้น

6) พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 84 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุกร/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 198 ไร่ หรือร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 14,072 ไร่ หรือร้อยละ 19.85 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบ สมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,118 ไร่ หรือร้อยละ 1.58 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,010 ไร่ หรือร้อยละ 1.43 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่หญ้าธรรมชาติ พุ่หญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ เหมืองแร่ บ่อดิน พื้นที่ถม ที่ทิ้งขยะ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,380	4.77
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,606	3.68
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	133	0.19
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	556	0.78

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	63	0.09
U603	สุสาน ป่าช้า	22	0.03
A	พื้นที่เกษตรกรรม	51,297	72.37
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	26	0.04
A101	นาข้าว	19,355	27.31
A200	ไร่ร้าง	434	0.61
A202	ข้าวโพด	2,031	2.86
A204	มันสำปะหลัง	1,550	2.19
A205	สับปะรด	47	0.07
A222	ชิง	9	0.01
A302	ยางพารา	24,343	34.34
A	พื้นที่เกษตรกรรม	51,297	72.37
A302/A413	ยางพารา/ลำไย	18	0.02
A303	ปาล์มน้ำมัน	886	1.25
A304	ยูคาลิปตัส	251	0.35
A305	สัก	339	0.48
A401	ไม้ผลผสม	11	0.02
A402	ส้ม	20	0.03
A404	เงาะ	4	0.01
A406	ลิ้นจี่	48	0.07
A407	มะม่วง	72	0.10
A411	กล้วย	12	0.02
A411/A413	กล้วย/ลำไย	1	-
A412	มะขาม	9	0.01
A412/A413	มะขาม/ลำไย	20	0.03
A413	ลำไย	1,504	2.12

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

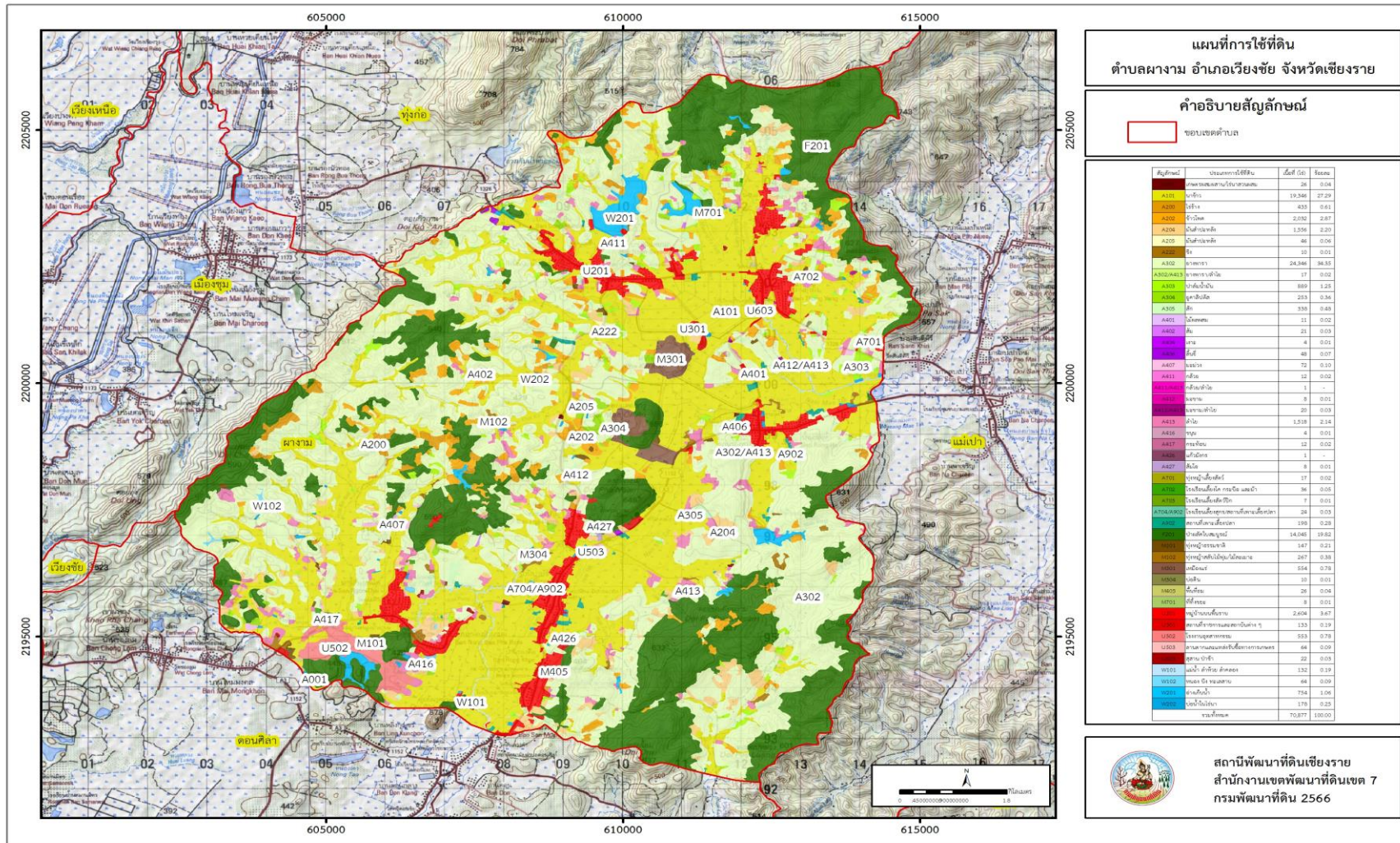
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A416	ขนุน	4	0.01
A417	กระท้อน	12	0.02
A426	แก้วมังกร	1	-
A427	ส้มโอ	8	0.01
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	17	0.02
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	36	0.05
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	7	0.01
A704/A902	โรงเรือนเลี้ยงสุกร/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	24	0.03
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	198	0.28
F	พื้นที่ป่าไม้	14,072	19.85
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	14,072	19.85
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,010	1.43
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	149	0.21
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	263	0.37
M301	เหมืองแร่	553	0.78
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,010	1.43
M304	บ่อดิน	11	0.02
M405	พื้นที่ถม	26	0.04
M701	ที่ทิ้งขยะ	8	0.01
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1,118	1.58
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	130	0.18
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	64	0.09
W201	อ่างเก็บน้ำ	749	1.06
W202	บ่อน้ำในไร่นา	175	0.25
ผลรวมทั้งหมด		70,877	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลผางาม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือน ธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลผางาม มีประชากรรวม 9,011 คน แยกเป็นชาย 4,506 คน เป็นหญิง 4,505 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 79.46 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,443 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,375 ครัวเรือน หรือร้อยละ 68.98 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,068 ครัวเรือน หรือร้อยละ 31.02 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4 และรูปที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ปี 2565

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลผางาม	3,443	4,506	4,505	9,011
หมู่ที่ 1 ร่องห้า	306	389	402	791
หมู่ที่ 2 หุ้งยั้ง	162	215	224	439
หมู่ที่ 3 หัวฝาย	292	380	396	776
หมู่ที่ 4 สันจ๋อนไถ	357	434	396	830
หมู่ที่ 5 ป่าบง	142	171	229	400
หมู่ที่ 6 ร่องค้อ	236	293	276	569
หมู่ที่ 7 ดงมะตั้น	201	252	277	529
หมู่ที่ 8 หนองบัวผาบ่ม	200	286	293	579
หมู่ที่ 9 ผางาม	246	321	287	608
หมู่ที่ 10 เนินสยาม	233	368	342	710
หมู่ที่ 11 ร่องเจริญ	181	204	190	394
หมู่ที่ 12 ป่าบงใต้	263	366	366	732
หมู่ที่ 13 หุ้งยั้งใหม่	290	377	383	760
หมู่ที่ 14 ป่าบงเหนือ	183	225	214	439
หมู่ที่ 15 ดงมะตั้นใหม่	151	225	230	455

ที่มา : กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ปี 2565

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
--------	-------	--------

	(ครัวเรือน)	
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,443	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	2,375	68.98
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,068	31.02

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลป่าอ้อดอนชัย มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,443 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 20.59 ไร่ (เนื้อที่ตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลป่าอ้อดอนชัย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย และมันสำปะหลัง ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี พ.ศ. 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 182,078.99 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 68,637.83 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 95,880.64 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 36,143.87 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 86,198.35 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 32,493.96 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลผางาม	115,809.32	37,302.92	18,883.61	10,083.13	182,078.99	68,637.83	95,880.64	36,143.87
หมู่ที่ 1 ร่องห้า	183,654.87	24,382.74	7,951.33	18,419.91	234,408.85	79,424.89	122,619.94	41,547.39
หมู่ที่ 2 ทุ่งยั้ง	123,531.75	33,769.84	21,888.89	7,880.95	187,071.43	75,548.08	103,007.94	41,599.36
หมู่ที่ 3 หัวฝาย	54,265.91	35,404.09	18,628.64	10,654.55	118,953.18	47,237.73	50,412.41	20,019.37
หมู่ที่ 4 สันจ๋อนไถ	106,308.49	58,492.98	16,434.98	8,367.69	189,604.15	67,715.77	99,149.88	35,410.67
หมู่ที่ 5 ป่าบง	68,884.96	19,575.22	18,088.50	8,200.88	114,749.56	46,144.84	75,876.11	30,512.46
หมู่ที่ 6 ร่องค้อ	128,861.49	22,583.24	15,316.22	5,120.95	171,881.89	68,567.44	88,052.36	35,126.01
หมู่ที่ 7 ดงมะตั้น	228,035.21	11,111.65	17,798.38	2,633.80	259,579.05	97,772.48	98,102.82	36,951.20
หมู่ที่ 8 หนองบัวผาปม	160,211.27	46,830.99	17,109.86	7,169.01	231,321.13	73,649.33	102,552.82	32,651.35
หมู่ที่ 9 ผางาม	95,988.51	6,405.17	15,158.62	5,969.43	123,521.72	49,182.56	67,427.59	26,847.60
หมู่ที่ 10 เนินสยาม	105,059.46	37,081.08	24,361.49	24,814.86	191,316.89	67,096.92	142,804.05	50,082.94
หมู่ที่ 11 ร่องเจริญ	120,813.10	32,012.17	14,781.57	4,890.17	172,497.01	75,140.74	82,646.96	36,001.52
หมู่ที่ 12 ป่าบงใต้	80,894.98	84,246.58	25,892.69	2,648.40	193,682.65	72,136.90	141,303.65	52,628.40
หมู่ที่ 13 ทุ่งยั้งใหม่	111,547.94	54,525.77	31,611.08	23,148.07	220,832.86	81,758.73	107,650.62	39,855.38
หมู่ที่ 14 ป่าบงเหนือ	71,299.15	20,854.70	13,182.91	10,311.97	115,648.72	47,644.01	56,948.72	23,461.27
หมู่ที่ 15 ดงมะตั้นใหม่	109,381.15	25,922.94	25,783.70	4,958.27	166,046.07	71,581.70	64,227.40	27,688.14

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตอุทยานแห่งชาติแม่ปืม เนื้อที่ 11,167 ไร่
2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

- (1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 9,812 ไร่
- (2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 492 ไร่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- (1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 5,805 ไร่
- (2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 2,208 ไร่
- (3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 5,578 ไร่
- (4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 19,923 ไร่
- (5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 21,560 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลป่าอ้อดอนชัย มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,658 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลป่าอ้อดอนชัย มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ น้ำแม่กรณ์ น้ำแม่กรณ์น้อย น้ำแม่แก้ว น้ำแม่ต๋าก น้ำแม่ลาว หนองเขื่อนแก้ว หนองช้าง หนองหลวง ห้วยก้อดหมี ห้วยซี้ตัว ห้วยเคาะ ห้วยตะเคียน ห้วยทราย ห้วยทุ่งปามีน ห้วยนา ห้วยบง ห้วยปาสัก ห้วยปู ห้วยปูแกง ห้วยโปงแดง ห้วยผาเวียง ห้วยม่วง ห้วยมะหิน และห้วยแม่อ้อ

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยทราย เหมืองกลาง และเหมืองทราย

3.2.3 จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566)พบว่า ตำบลป่าอ้อดอนชัย มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 23 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 24 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 4 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,fl-clA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 138 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A ชุดดินหางดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,386 ไร่ หรือร้อยละ 11.59 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Ph-sic1A ชุดดินพาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,587 ไร่ หรือร้อยละ 13.78 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Wch-sic1A ชุดดินเวียงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,106 ไร่ หรือร้อยละ 7.45 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 20 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Cm-lsA ชุดดินเชียงใหม่ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,368 ไร่ หรือร้อยละ 4.30 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Hc-slB ชุดดินห้างฉัตร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 94 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC ชุดดินลี่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,192 ไร่ หรือร้อยละ 3.98 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD ชุดดินลี่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 467 ไร่ หรือร้อยละ 0.85 ของเนื้อที่ตำบล

- 5) หน่วยแผนที่ดิน Li-gcLE ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 174 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Ly-vd-sLD ดินลาดหยาบที่เป็นดินลิกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Mt-clB ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,163 ไร่ หรือร้อยละ 3.93 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Mt-clC ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,348 ไร่ หรือร้อยละ 4.26 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Mt-br-clB ดินแม่แตงที่เป็นดินสีน้ำตาล มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,348 ไร่ หรือร้อยละ 6.08 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Mt-mw-clA ดินแม่แตงที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,248 ไร่ หรือร้อยละ 2.27 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Nm-sclB ชุดดินหนองมด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 66 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Po-gsclB ชุดดินโป่งตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 242 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Po-gsclC ชุดดินโป่งตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 172 ไร่ หรือร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Po-gsclD ชุดดินโป่งตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 110 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 15) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clB ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 140 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล
- 16) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,393 ไร่ หรือร้อยละ 2.53 ของเนื้อที่ตำบล
- 17) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clD ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,640 ไร่ หรือร้อยละ 2.98 ของเนื้อที่ตำบล
- 18) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clE ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,049 ไร่ หรือร้อยละ 9.17 ของเนื้อที่ตำบล
- 19) หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clC ดินวังสะพุงที่เป็นดินลิกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 101 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล
- 20) หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clD ดินวังสะพุงที่เป็นดินลิกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 318 ไร่ หรือร้อยละ 0.58 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ RC ที่ดินหินพื้นโล่ง มีเนื้อที่ 118 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 13,097 ไร่ หรือร้อยละ 23.78 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินต้น มีเนื้อที่ 3357 ไร่ หรือร้อยละ 6.1 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินลี (Li) และชุดดินโป่งตอง (Po)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึมตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-spd,fl-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	138	0.25
Cm-lsA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	2,368	4.30
Hc-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	94	0.17
Hd-sicLA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	>75	5.5-7.0	5.5-8.0	<2	-	6,386	11.59
Li-gclC	5-12	25-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	2,192	3.98
Li-gclD	12-20	25-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	467	0.85
Li-gclE	20-35	25-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	174	0.32
Ly-vd-slD	12-20	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	9	0.02
Mt-br-clB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,716	4.93
Mt-br-clB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	632	1.15
Mt-clB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,163	3.93
Mt-clC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,348	4.26
Mt-mw-clA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,248	2.27
Nm-sclB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	66	0.12
Ph-sicLA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	5.5-8.0	<2	-	1,342	2.44
Ph-sicLA*	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	5.5-8.0	<2	-	6,245	11.34
Po-gsclB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	242	0.44
Po-gsclD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-7.0	4.5-5.5	<2	-	110	0.20
Wch-sicLA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	>75	5.5-7.0	5.5-8.0	<2	-	4,106	7.45
Ws-clB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	140	0.25

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

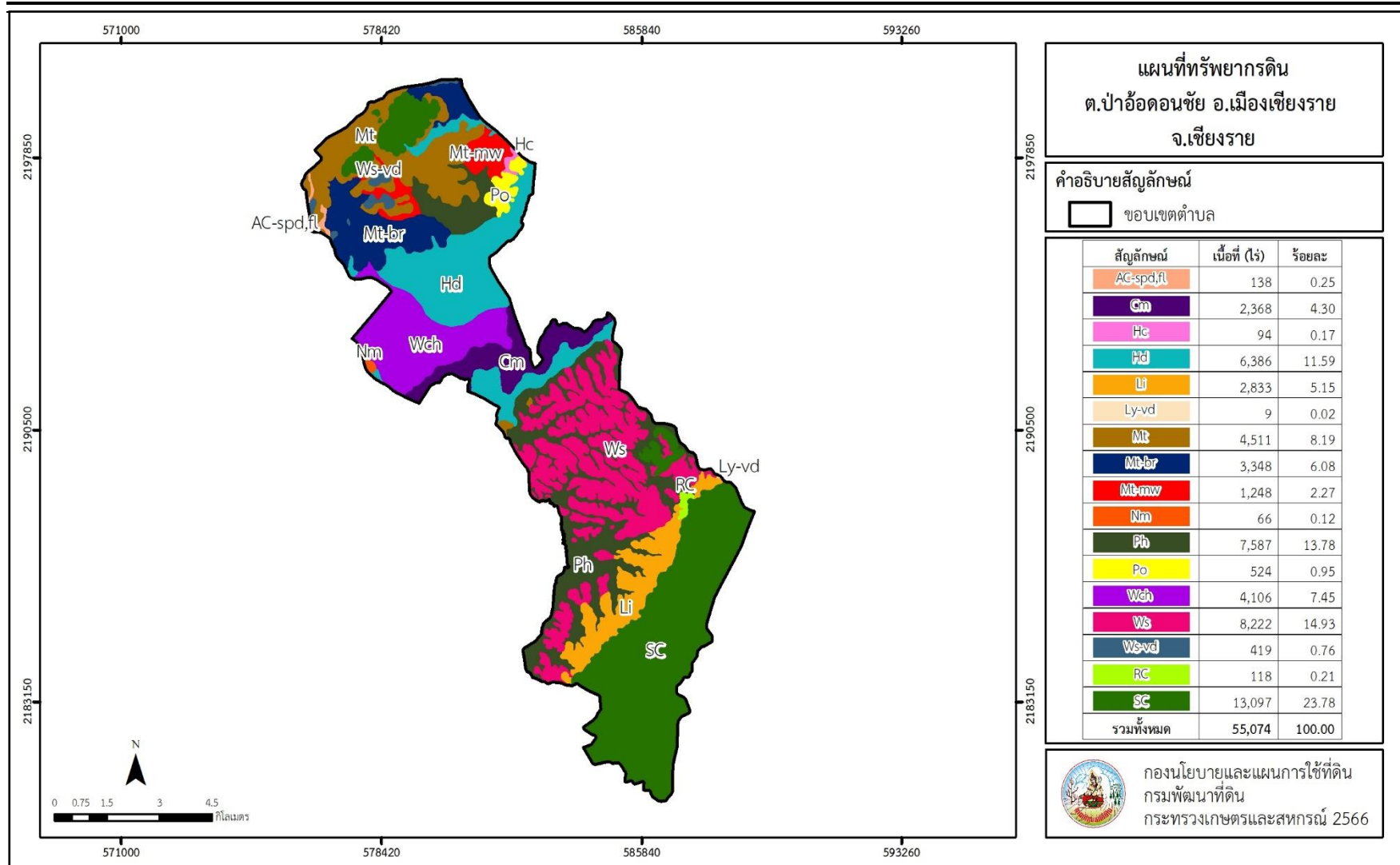
หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึมตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ws-clC	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	1,393	2.53
Ws-clD	12-20	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	1,640	2.98
Ws-clE	20-35	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	5,049	9.17
Ws-vd-clC	5-12	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	101	0.18
Ws-vd-clD	12-20	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	318	0.58
RC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	118	0.21
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,097	23.78
รวมทั้งหมด											55,074	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
2. เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่าง ๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (PRA) ทางแบบสอบถาม เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
เทศบาลตำบล ป่าอ้อดอนชัย ที่ตั้ง หมู่ที่ 5	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำไม่เพียงพอ เช่น อ่างเก็บน้ำ ฝาย ชุดลอก	- ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายชะลอน้ำ บ่อเก็บน้ำขนาดเล็ก
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินไม่มีคุณภาพ ดินไม่อุ้มน้ำ	- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยที่ถูกวิธีให้แก่ทุกหมู่บ้าน
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- เมล็ดพันธุ์พืชราคาแพง - โรคระบาด และแมลงในนาข้าว	- ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชใช้เองได้ทุกหมู่บ้าน - อบรมให้ความรู้ในการกำจัดโรคระบาดที่ถูกวิธีให้แก่ทุกหมู่บ้าน
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานหลังฤดูเก็บเกี่ยว ไม่มีกลุ่มแปรรูปผลผลิต - ไม่มีตลาดรองรับ ผลผลิตที่มีอยู่ขายไม่ได้	- ส่งเสริมอาชีพให้แก่ทุกหมู่บ้าน - ส่งเสริมการตลาด
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวน ไม่มีเอกสารสิทธิ์	- ต้องการเอกสารสิทธิ์ทุกหมู่บ้าน
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเพื่อการเกษตรไม่สะดวก ไฟฟ้าไปไม่ถึง	- ปรับปรุงถนนหินคลุกเพื่อการเกษตรทุกหมู่บ้าน ติดตั้งไฟฟ้า
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตการเกษตรไม่มีผู้มารับซื้อ ไม่มีตลาดรองรับ	- มีการประกันราคาสินค้าเกษตร
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะไม่มีที่ทิ้ง เกิดการเผา	- จัดหาแหล่งทิ้งขยะในชุมชน คัดแยก และทำลาย
หมู่ที่ 1 บ้านร่อง ขุน	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- ขาดระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ บ่อน้ำในไร่นา - น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ - แหล่งน้ำตื้นเขิน น้ำซึมเร็ว	- ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ต้องการขุดอ่างเก็บน้ำ แก้มลิง - ต้องการฝายชะลอน้ำ - ต้องการขุดเจาะน้ำบาดาล
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หน้าดินพื้นที่การเกษตรถูกชะล้าง เผาตอซัง - ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลุกพืชได้ผลผลิตน้อย - ดินไม่อุ้มน้ำ สีแดง มีหิน	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน - ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด - อยากรให้หน่วยงานเข้าตรวจวิเคราะห์ดิน รณรงค์งดเผา

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน	ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ	
หมู่ที่ 1 บ้านร่องขุน	3. ปัญหาด้านการผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย มีโรคระบาด และแมลงในพืช (ข้าว) - ต้นทุนการผลิตสูง (ปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์พืชแพง) - ขาดความรู้ในการผลิตพืช	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการความรู้ในการผลิตพืช กำจัดแมลงศัตรูพืช - ต้องการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ - ต้องการจัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่ เช่น ข้าว ยางพารา
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวบ้านว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ขาดความรู้ในการสร้างรายได้เสริม - ขาดความรู้การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการอบรมด้านอาชีพเสริม หลังการเก็บเกี่ยว - ต้องการแหล่งเงินทุน - ต้องการส่งเสริมกลุ่มอาชีพและตลาดรองรับสินค้า
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีเอกสารสิทธิ์	<ul style="list-style-type: none"> - อยากริได้เอกสารสิทธิ์ - ต้องการการสำรวจ รังวัด ออกเอกสารสิทธิ์
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - ถนนเพื่อการเกษตรเป็นดิน สลัดง่าย - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - คลองส่งน้ำชำรุด เข้าไม่ถึงทุกพื้นที่ (ชลประทาน)	<ul style="list-style-type: none"> - อยากริให้พัฒนาถนนการเกษตร(ถนนลาดยาง) - อยากริขยายไฟฟ้าเพื่อการเกษตรและพลังงานแสงอาทิตย์ - ต้องการสำรวจ ซ่อมแซมคลองส่งน้ำ
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาผลผลิตตกต่ำ (ข้าว, ข้าวโพด, มันฯ, ยางพารา) - ผลผลิตไม่มีตลาดรองรับ - ไม่สามารถกำหนดราคา ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการให้ภาครัฐ เข้ามาดูแลเรื่องคุณภาพ ราคา ของผลผลิต - พัฒนาการตลาดออนไลน์ ให้เอกชนเข้ามาช่วยเรื่องการตลาด - ต้องการองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ขยะล้นหลุม ไม่มีที่ทิ้ง - หมอกควัน (เผาตอซัง) - หนีสินในครัวเรือน	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - รณรงค์ลดการเผา - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน	ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ	
หมู่ที่ 2 บ้าน สันมะหลอด	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน กักเก็บน้ำได้น้อย - ขาดระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ฤดูน้ำหลาก เกิดน้ำท่วม	- ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำเป็นคอนกรีต - ต้องการขุดลอกแหล่งน้ำเดิม - ต้องการแก้ปัญหาหน้าท่วม
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินไม่อุ้มน้ำ ดินเสื่อมโทรม ดินรกร้าง มีหิน - น้ำในคลองชลประทานไม่เพียงพอ บางพื้นที่ไม่ได้ใช้น้ำ	- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ บำรุงหน้าดิน และการเตรียมดิน - ต้องการสำรวจ สร้างคลองส่งน้ำเพิ่ม
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - ไม่มีตลาดรองรับ	- ต้องการส่งเสริมพืชที่เหมาะสมในฤดูแล้ง - ต้องการตลาดรองรับ
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ไม่มีอาชีพเสริม	- ต้องการอบรมด้านอาชีพเสริมเพื่อพัฒนาเสริมสร้างรายได้
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัดและออกเอกสารสิทธิ์ให้
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบประมาณ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - คลองส่งน้ำชำรุด เข้าไม่ถึงทุกพื้นที่ (ชลประทาน)	- อยากให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาปรับปรุง - อยากรขยายไฟฟ้าเพื่อการเกษตรและพลังงานแสงอาทิตย์ - ต้องการสำรวจ ซ่อมแซมคลองส่งน้ำ
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ - ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง	- ต้องการตลาดรองรับ - มีการรวมกลุ่มกำหนดราคาเองได้ - ต้องการให้ภาครัฐ เข้ามาดูแลเรื่องคุณภาพ ราคา ของผลผลิต
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นหลุม ไม่มีที่ทิ้ง - หนี้สินในครัวเรือน	- อยากรให้หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน มีรายได้พอเพียง

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน	ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ	
หมู่ที่ 3 บ้านริมลาว	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำต้นเงิน - ระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ ไม่พอ - ฤดูน้ำหลาก เกิดน้ำท่วม	- ต้องการขุดลอกอ่าง/ห้วย - ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ต้องการแก้ปัญหา น้ำท่วม
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลุกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน - ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลุกพืชได้ผลผลิตน้อย โรคและแมลงระบาดในพืช - พันธุ์พืชไม่มีคุณภาพ - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช และพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ - ต้องการปรับเปลี่ยนพืช - ต้องการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบประมาณ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน ให้ดีขึ้น - ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- ต้องการรวมกลุ่ม กำหนดราคาได้
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟป่า - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - รณรงค์ลดการเผา - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน ช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สิน

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 4 บ้านป่าไผ่	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ ชุดลอกอ่าง/ห้วย
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบประมาณ	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย ราคาผลผลิตตกต่ำ	- มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหมอกควันไฟป่า	- รณรงค์ลดการเผา
หมู่ที่ 5 บ้านสันสลี	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการชุดลอกอ่าง/ห้วย/ลำเหมือง - ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบประมาณ	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย ราคาผลผลิตตกต่ำ	- มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหมอกควันไฟป่า	- รณรงค์ลดการเผา

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 6 บ้านป่าก้อ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำต้นเงิน - ระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ ไม่พอ	- ต้องการขุดลอกอ่าง/ห้วย/ลำเหมือง - ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน - ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย โรคและแมลงระบาดในพืช - พันธุ์พืชไม่มีคุณภาพ - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช และพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ - ต้องการปรับเปลี่ยนพืช - ต้องการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน ให้ดีขึ้น - ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- ต้องการรวมกลุ่ม กำหนดราคาได้
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน	- หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 7 บ้านหนอง แสลึบ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำต้นเงิน - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หน้าดินถูกชะล้าง	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- โรคและแมลงระบาดในพืช	- ต้องการปรับเปลี่ยนพืช
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟป่า	- อบต. หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ
ม.8 บ้านสันมะนะ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- โรคและแมลงระบาดในพืช(ข้าว) - ต้นทุนการผลิตพืชสูง(ข้าว)	- ต้องการองค์ความรู้ในการกำจัดแมลง - อยากให้ช่วยเหลือในเรื่องต้นทุน
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 8 บ้านสันมะนะ	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ	- มีการช่วยเหลือเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
หมู่ที่ 9 บ้านป่าอ้อ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ - ขาดระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ระบบน้ำมีความเสียหาย	- ต้องการท่อส่งน้ำ - ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ต้องการฝายน้ำล้น
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หน้าดินถูกชะล้าง - ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- โรคและแมลงระบาดในพืช - ต้นทุนการผลิตพืชสูง (ข้าว, ข้าวโพด, มันสำปะหลัง)	- ต้องการองค์ความรู้ในการป้องกันโรคและแมลง - ต้องการส่งเสริมความรู้เรื่องปุ๋ย
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- ต้องการ คทช. สปก. - อยากให้ที่อยู่อาศัยเป็นโฉนด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบประมาณ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - อยากได้ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 9 บ้านป่าอ้อ	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ	- ให้เอกชนเข้ามาช่วยเรื่องการตลาด
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหมอกควันไฟ - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- รณรงค์ลดการเผา - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
หมู่ที่ 10 บ้านสันทราย	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำต้นเขิน - ไม่มีฝายกักเก็บน้ำถาวร	- ต้องการฝายกักเก็บน้ำถาวร - ต้องการขุดลอกดินหน้าอ่าง - ต้องการน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลุกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมให้ความรู้การปรับปรุงดิน - วิเคราะห์ดินของเกษตรกรในพื้นที่
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- โรคและแมลงระบาดในพืช(ข้าว) - ต้นทุนการผลิตพืชสูง(ข้าว)	- อยากให้มีการประกันราคาผลผลิต - การอบรมการบริหารจัดการ, การลดต้นทุน, การตลาด - ต้องการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน - ส่งเสริมความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ - ที่ดินอยู่เขตป่าสงวนแห่งชาติ	- ต้องการ คทช. - ต้องการ สปก.

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน	ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ	
หมู่ที่10 บ้านสันทราย	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ราคาผลผลิตตกต่ำ - ไม่มีการประกันราคา	- อยากให้มีการประกันราคาพืชผล - เกษตรกรกำหนดราคาเอง ขายเอง
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟ - ปัญหาภัยแล้ง	- อยากให้มีการอบรมการคัดแยกขยะในชุมชน - จัดสรรงบประมาณ เข้าเวรยามตรวจป่า - หาแหล่งน้ำสำรอง ธนาครน้ำใต้ดิน
ม.11 บ้าน สันทรายยาว	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำต้นเขิน ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ - ขาดระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ - ต้องการน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หนาดินถูกชะล้าง - ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - โรคและแมลงระบาดในพืช - ต้นทุนการผลิตพืชสูง (ปุ๋ย, ยา)	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช - ต้องการส่งเสริมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ - ต้องการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ (ข้าว)

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 11 บ้าน สันทรายยาว	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ - ที่ดินอยู่เขตป่าสงวนแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการ สปก. - ต้องการโฉนด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	<ul style="list-style-type: none"> - ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร อยากได้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ราคาผลผลิตตกต่ำ - ถูกกดราคาจากพ่อค้า	<ul style="list-style-type: none"> - มีการรวมกลุ่ม - พัฒนาตลาดออนไลน์ หาดตลาดรับซื้อผลผลิต - มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟป่า - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	<ul style="list-style-type: none"> - อบต. หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - รณรงค์ลดการเผา - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
ม.12 บ้านป่าอ้อ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งน้ำตื้นเขิน - ระบบน้ำมีความเสียหาย - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการขุดลอกห้วย - ต้องการซ่อมแซมแหล่งน้ำ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	<ul style="list-style-type: none"> - หนาดินถูกชะล้าง - ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน	ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ	
หมู่ที่ 12 บ้านป่าอ้อ	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - พันธุ์พืชไม่มีคุณภาพ - โรคและแมลงระบาดในพืช (ข้าว) - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช (ข้าว) - ต้องการส่งเสริมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- ต้องการ สปก. - อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร อยากได้พลังงานแสงอาทิตย์
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- พัฒนาตลาดออนไลน์ - ให้เอกชนเข้ามาช่วยเรื่องการตลาด
8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหมอกควันไฟป่า - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- รณรงค์ลดการเผา - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่13 บ้าน สันกลาง	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการขุดลอกห้วย ลำเหมือง - ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หน้าดินถูกชะล้าง	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ	- พัฒนาการตลาดออนไลน์
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟป่า	- อบต. หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - รณรงค์ลดการเผา
ม.14 บ้านปุยคำ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน - ระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำตื้นเขิน	- ต้องการขุดลอกห้วย ลำเหมือง - ต้องการขุดลอกระบบคลองส่งน้ำ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - โรคและแมลงระบาดในพืช - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการส่งเสริมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ - ต้องการองค์ความรู้เรื่องโรคและแมลง - ต้องการรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่14 บ้านปุยคำ	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช. - อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าสู่ที่ทำกินไม่ดี - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ - ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- พัฒนาตลาดออนไลน์ ให้เอกชนเข้ามาช่วยเรื่องการตลาด - มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
หมู่ที่15 บ้าน หลายลาว	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ - ฤดูน้ำหลาก เกิดน้ำท่วม	- ต้องการซ่อมแซมระบบน้ำ ซ่อมแซมฝาย คลองส่งน้ำ - ต้องการแก้ปัญหาหน้าท่วม
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการปรับปรุงดิน - ธรรมชาติไม่ให้เผาตอซังข้าว
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - โรคและแมลงระบาดในพืช	- ต้องการองค์ความรู้เรื่องการผลิตพืช - ต้องการองค์ความรู้เรื่องโรคและแมลง
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ - ที่ดินไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรของครัวเรือน	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด - ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช.

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน	ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ	
หมู่ที่15 บ้าน หลายลาว	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - น้ำประปาหมู่บ้านไม่มีคุณภาพ ไม่เพียงพอ	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากได้ระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้า - เอาผลผลิตทางการเกษตรออกมาลำบาก - ปัญหานโยบายของรัฐ	- มีการรวมกลุ่ม - มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า - ทำการตลาดเกษตรกรสามารถจัดการบริหารเอง
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟป่า - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- อบต. หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - รณรงค์ลดการเผา - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
หมู่ที่16 บ้าน ห้วยทราย	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำต้นเขิน น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ - ขาดระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ระบบน้ำมีความเสียหาย	- ต้องการฝายเพื่อกักเก็บน้ำ - ต้องการระบบส่งน้ำ คลองส่งน้ำ - ต้องการขุดลอกแหล่งน้ำ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ใช้สารเคมีในการทำเกษตร - เผาตอซังข้าว	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน - จัดตั้งกลุ่มปุ๋ยหมักเพื่อลดรายจ่ายการใช้สารเคมี
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- โรคและแมลงระบาดในพืช - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช - ปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับพื้นที่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 16 บ้านห้วยทราย	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ - เป็นพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวน	- อยากเปลี่ยน สปก. เป็นโฉนด - ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช.
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ ถูกกดราคาจากพ่อค้า - ขาดตลาดรองรับผลผลิต	- อยากให้รัฐเข้ามาช่วยเรื่องการตลาดรองรับผลผลิต
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาการกำจัดขยะ	- อยากให้มีการอบรมการคัดแยกขยะในชุมชน
หมู่ที่ 17 บ้านดงเจริญ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการขุดลอกอ่าง/ห้วย - ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลุกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลุกพืชได้ผลผลิตน้อย - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการส่งเสริมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช.
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าไปยังพื้นที่เกษตรชำรุด ขาดงบ - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 17 บ้านดงเจริญ	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ราคาผลผลิตตกต่ำ	- มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหมอกควันไฟป่า	- รณรงค์ลดการเผา
หมู่ที่ 18 บ้านป่าดงงาม	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- ฤดูน้ำหลาก เกิดน้ำท่วม	- ต้องการแก้ปัญหาน้ำท่วม
		- น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ(เจาะบาดาล)
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หน้าดินถูกชะล้าง - ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้ในครัวเรือน - ส่งเสริมการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด (โปเทือง)
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย - โรคและแมลงระบาดในพืช - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช - ต้องการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ - ต้องการส่งเสริมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทนโรคและแมลง - ต้องการเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ การรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานในช่วงฤดูแล้ง - ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน - ต้องการอบรมความรู้ในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช. - ให้ สปก. รั้งวัด ออกเอกสารสิทธิ์ โฉนดที่ดิน	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่18 บ้าน ป่าดิงงาม	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าสู่ที่ทำกินไม่ดี - ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน - อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - อยากได้พลังงานแสงอาทิตย์
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- มีการรวมกลุ่ม - พัฒนาตลาดออนไลน์ - ให้เอกชนเข้ามาช่วยเรื่องการตลาด - มีการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟป่า - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- มีแนวทางแก้ไขปัญหาการคัดแยกขยะ - รณรงค์ลดการเผา ต้องการพันธุ์ปุ๋ยพืชสด - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
หมู่ที่19 บ้าน หนองหม้อใหม่	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ - ต้องการน้ำประปาภูเขา
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย - โรคและแมลงระบาดในพืช	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช - ต้องการส่งเสริมพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- อยากให้ สปก. มาสำรวจรังวัด

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่19 บ้าน หนองหม้อใหม่	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - น้ำประปาหมู่บ้านไม่เพียงพอ	- อยากขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร - อยากได้พลังงานแสงอาทิตย์ - อยากได้ระบบประปาภูเขา
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ - ถูกกดราคาจากพ่อค้า	- พัฒนาตลาดออนไลน์
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ปัญหาหนี้สินในครัวเรือน	- ครงการลดการเผา ต้องการพันธุ์ปุ๋ยพืชสด - มีอาชีพเสริมในครัวเรือน
หมู่ที่20 บ้าน โพธิ์งาม	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการขุดลอกอ่าง/ฝาย สำหรับการเกษตร
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- หน้าดินถูกชะล้าง - ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปุ๋ยพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้สำหรับการเกษตร
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- โรคและแมลงระบาดในพืช - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการองค์ความรู้ในการผลิตพืช - ต้องการองค์ความรู้เรื่องกำจัดโรคและแมลงที่ถูกต้อง
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ว่างงานหลังฤดูเก็บเกี่ยว - ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม - ต้องการแหล่งเงินทุน
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ - ที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวน	- ต้องการเอกสารสิทธิ์ทุกคน - ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช.

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

หมู่บ้าน	ปัญหาของชุมชน		ความต้องการของชุมชน/แนวทางการแก้ไขที่ชุมชนอยากทำ
หมู่ที่ 20 บ้าน โพธิ์งาม	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ถนนเข้าสู่ที่ทำกินไม่ดี	- อยากรพัฒนาถนนเข้าสู่ที่ทำกิน (คอนกรีต)
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ผลผลิตไม่มีที่ขาย - ราคาผลผลิตตกต่ำ	- ต้องการประกันราคาสินค้าเกษตร - ส่งเสริมการตลาด
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหนี้สินในครัวเรือนเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ	- ต้องการส่งเสริมอาชีพเสริมในครัวเรือน - หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะและให้ความรู้แก่คนในชุมชน
หมู่ที่ 21 บ้าน ประตูล้อ	1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	- แหล่งน้ำตื้นเขิน - น้ำสำหรับการเกษตรไม่เพียงพอ	- ต้องการขุดลอกห้วย ลำเหมือง - ต้องการน้ำสำหรับการเกษตรให้เพียงพอ
	2. ปัญหาดินเสื่อมโทรม	- ดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย	- ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ
	3. ปัญหาด้านการผลิต	- ปลูกพืชได้ผลผลิตน้อย โรคและแมลงระบาดในพืช(ลำไย) - ต้นทุนการผลิตพืชสูง	- ต้องการรวมกลุ่มแปลงใหญ่พืช
	4. ปัญหาการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	- ขาดความรู้และทางเลือกในการสร้างรายได้เสริม - ไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตร	- ต้องการอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริม
	5. ปัญหาที่ดินทำกินการเกษตร	- ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์	- ต้องการออกเอกสารสิทธิ์ คทช.
	6. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	- ไม่มีไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- อยากรขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร
	7. ปัญหาด้านการตลาดเกษตร	- ราคาผลผลิตตกต่ำ	- พัฒนาตลาดออนไลน์
	8. ปัญหาด้านอื่นๆ	- ขยะล้นชุมชน - ปัญหาหมอกควันไฟ	- อบต. หาแนวทางแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะ - รณรงค์ลดการเผา

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้าพันธุ์ กข15 และข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6

2) ข้าวนาปี - พืชผัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ พืชผักสวนครัว ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคม

4.2.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) พืชสมุนไพร สำหรับการใช้ทำยาป้องกันและรักษาโรคจากสมุนไพร เกษตรกรจะเริ่มปลูกพืชสมุนไพรในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และมิถุนายน และรอเก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี

3) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

4) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา เป็นต้น

5) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ลำไย และมะม่วง เป็นต้น

ดังรายละเอียดในรูปที่ 4-2

ชนิดพืช	เดือน												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม													
1.ข้าว													ข้าวนาปี
2.ข้าว/ผัก													ข้าวนาปี
													พืชผัก
บริเวณพื้นที่ดอน													
1.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์													ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
2.พืชสมุนไพร													พืชสมุนไพร
3.มันสำปะหลัง													มันสำปะหลัง
4.ไม้ยืนต้น													ไม้ยืนต้น
5.ไม้ผล													ไม้ผล

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำธณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ลำไย ฝรั่ง พารา มันสำปะหลัง

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	ลำไย	ฝรั่งพารา	มันสำปะหลัง
AC-spd,fl-clA	S2s	S3o	S3o	S3o	N
Cm-lsA	S3o	S2n	S2ns	S2n	S2n
Hc-slB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Hd-sic1A	S1	N	N	N	N
Li-gclC	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r
Li-gclD	N	S3er	N	S3r	S3er
Li-gclE	N	N	N	S3ewr	N
Ly-vd-slD	N	S3e	S2ewns	S2ewns	S3e
Mt-br-clB	S3o	S2n	S2ns	S2n	S2n
Mt-br-clB*	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Mt-clB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Mt-clC	S3ewo	S2ens	S2ns	S2ns	S2ens
Mt-mw-clA	S2ons	S2ons	S2ns	S2ons	S2ons
Nm-sclB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Ph-sic1A	S2n	N	N	N	N
Ph-sic1A*	S2ns	N	N	N	N
Po-gsclB	S3o	S3r	N	S3r	S3r
Po-gsclC	S3ewo	S3r	N	S3r	S3r
Po-gsclD	N	S3er	N	S3r	S3er
Wch-sic1A	S1	N	N	N	N

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	ลำไย	ยางพารา	มันสำปะหลัง
Ws-clB	S3o	S2r	S3r	S2r	S2r
Ws-clC	S3ewo	S2er	S3r	S2r	S2er
Ws-clD	N	S3e	S3r	S2ewr	S3e
Ws-clE	N	N	S3ewr	S3ew	N
Ws-vd-clC	S3ewo	S2e	S2s	S1	S2e
Ws-vd-clD	N	S3e	S2ews	S2ew	S3e
SC	N	N	N	N	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล

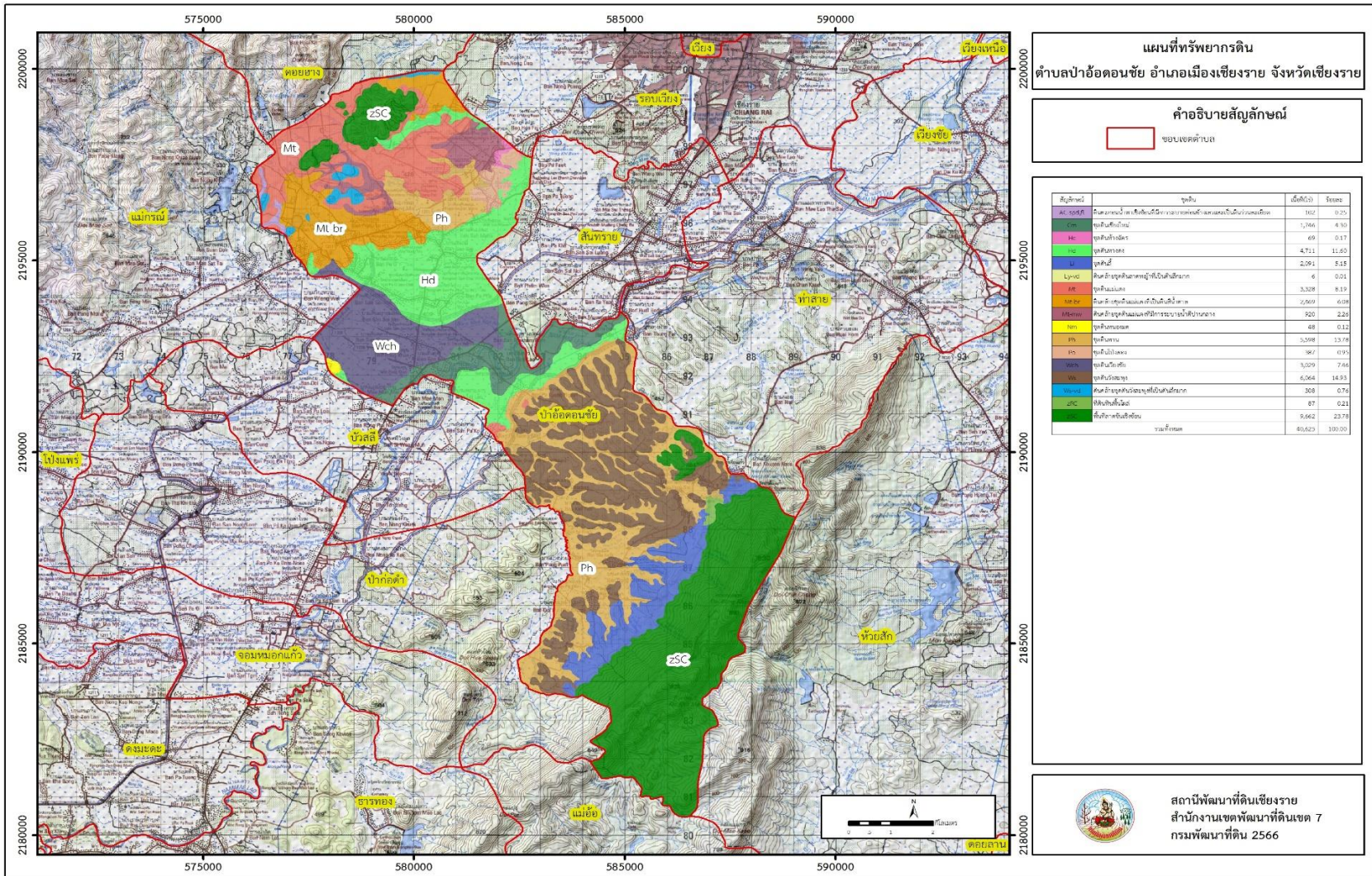
e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 5-1 ทรัพยากรดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลหัตถภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถกำหนดออกเป็น 10 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรมชั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง เขตปศุสัตว์ เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	เขตป่าไม้	15,470	55.50
1100	เขตป่าไม้สมบูรณ์	8,228	20.25
1300	เขตพื้นที่อนุรักษ์	121	0.3
	เขตเกษตรกรรมชั้นดี		
2110	เขตทำนา (ชั้นดี)	3854	9.49
2120	เขตปลูกไม้ผล (ชั้นดี)	64	0.16
2130	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ชั้นดี)	26	0.06
2140	เขตปลูกพืชไร่ (ชั้นดี)	177	0.43
	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง		
2211	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท1)	679	1.67
2212	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท1)	56	0.21
2213	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท1)	81	0.02
2214	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท1)	203	0.5
2221	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	4,402	10.84
2222	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	277	0.68
2223	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	1,339	3.3
2224	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	746	1.84
2225	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	12	0.03
	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	1,125	4.04
2310	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	351	0.56
2320	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	769	1.89
2330	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	3,269	8.05
2340	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	2,163	5.32
2350	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	0.12	50

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

สัญลักษณ์	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	เขตประมง		
	เขตประมง	138	0.34
2400	เขตประมง	138	0.34
	เขตปศุสัตว์		
2520	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	63	0.15
2520	เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	93	0.23
	เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	5,625	13.85
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	193	0.47
3300	เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	2,998	7.38
	เขตแหล่งน้ำ		
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	348	348
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	283	0.7
	เขตพื้นที่อื่น ๆ		
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	2042	5.03
	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
6000	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,945	4.79
	รวมทั้งหมด	40,625	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 8,349 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 20.55 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 8,228 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 20.25 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดงกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตฟื้นฟูธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 121 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผลวถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรมขั้นดี เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตทำนา (ขั้นดี) เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ขั้นดี) และเขตปลูกพืชไร่ (ขั้นดี) มีเนื้อที่ 4,121 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.14 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตทำนา (ขั้นดี) (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 3,854 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.49 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดงกล่าวข้างต้น

2) เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี) (สัญลักษณ์ 2120) มีเนื้อที่ 64 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.16 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดงกล่าวข้างต้น

3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ขั้นดี) (สัญลักษณ์ 2130) มีเนื้อที่ 26 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดงกล่าวข้างต้น

4) เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นดี) (สัญลักษณ์ 2140) มีเนื้อที่ 117 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดงกล่าวข้างต้น

6.2.3 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีเนื้อที่ 7,825 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 19.27 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท1) (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 679 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.67 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท1) (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 86 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ ลิ้นจี่ ลำไย มะม่วง กระท้อน

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท1) (สัญลักษณ์ 2213) มีเนื้อที่ 81 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา และไม้สัก

- เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท1) (สัญลักษณ์ 2214) มีเนื้อที่ 203 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด และมันสำปะหลัง
- เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 4,402 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 10.84 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง
- เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 277 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลทั่วไปอื่นๆ
- เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 1,339 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.3 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นทั่วไป
- เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 746 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.84 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก สำปะหลัง
- เขตปลูกพืชทางเลื้อย (ศักยภาพสูง ประเภท2) (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 12 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูกได้แก่ พืชสมุนไพร

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

6.2.4 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีเนื้อที่ 6,602 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 16.24 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 351 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.86 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง
- เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 769 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.89 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ และมะม่วง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 3,269 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 8.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ปาล์มน้ำมัน

- เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ) (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 2,163 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.32 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ สับปะรด

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ใช้วิธีพืชและวิธีกล

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

6.2.5 เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 138 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวด เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง

- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

6.2.6 เขตปศุสัตว์ ประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) มีเนื้อที่ 63 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 93 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ ฟาร์มโคเนื้อพันธุ์พื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

6.2.7 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 8,816 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 13.85 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 5,625 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 13.85 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 193 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.47 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 2998 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 7.38 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

ทั้งนี้ พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

6.2.8 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 631 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.56 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 348 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.86 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 283 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.7 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

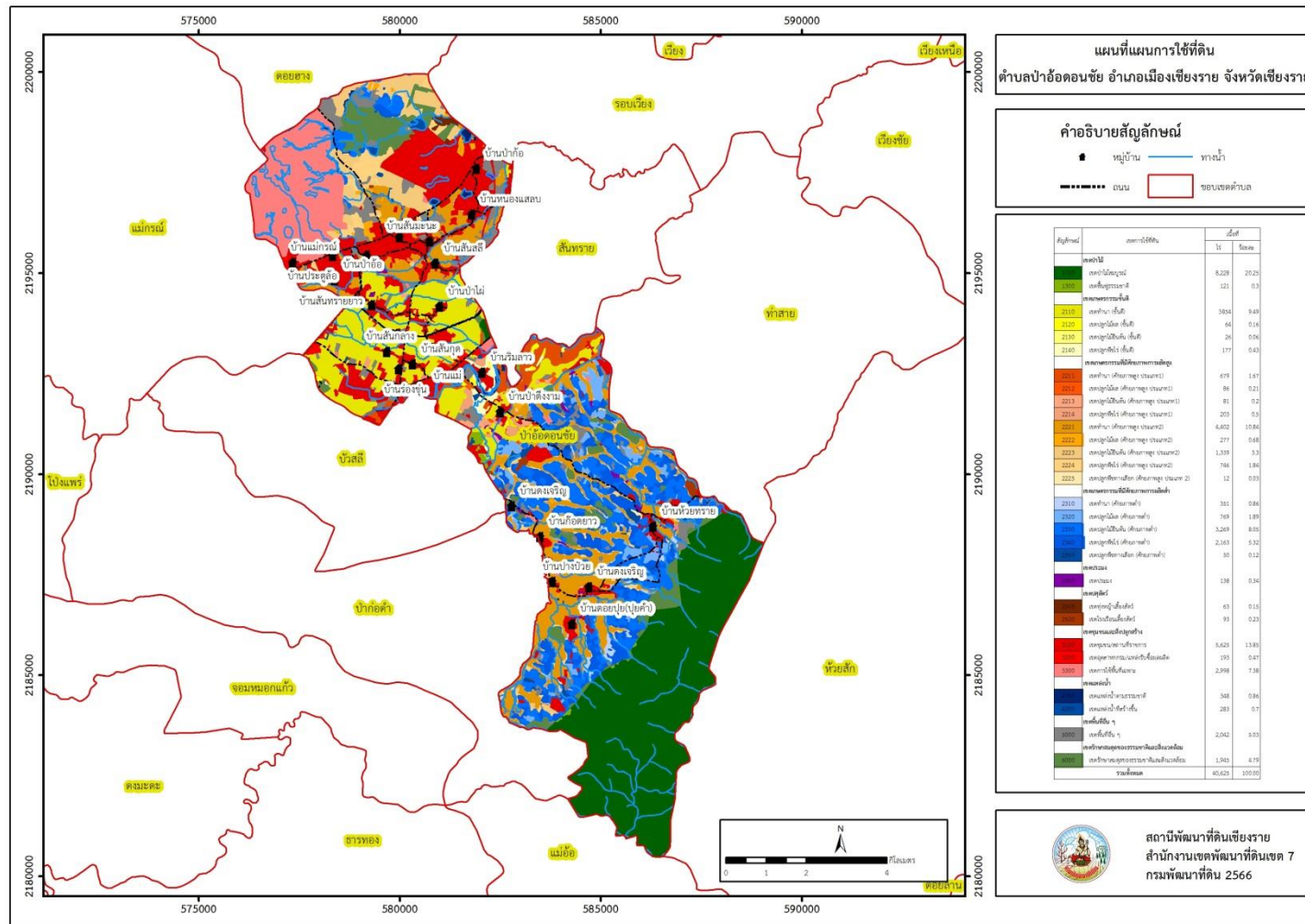
ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

6.2.9 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 2,042 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.03 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.10 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 1,945 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.79 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลโรงช้างไปเสนอต่อเทศบาลตำบลป่าอ้อดอนชัย เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2) การบริหารจัดการน้ำ
- 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา

การปรับปรุงบำรุงดิน แก้ไขปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- 1) โครงการบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ
- 2) โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- 3) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 4) โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- 5) โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

6) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

7) โครงการจัดหาปุ๋ยอินทรีย์

8) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

การบริหารจัดการน้ำ แก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2) การปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้าน
โครงสร้างพื้นฐาน

การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน แก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของ
ดิน มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1) โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน - สูง

2) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหาร
จัดการเชิงรุก (Agri-Map)

3) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบ
อนุรักษ์ดินและน้ำ

4) โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก

การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต มีแผนงาน/โครงการแก้ไข้ปัญหา ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วน
ร่วม (PGS)

2) เขตปลูกไม้ผล, เขตปลูกไม้ยืนต้น, เขตปลูกพืชไร่ และเขตปลูกพืชทางเลือก

แก้ไขปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีแผนงาน/โครงการปรับปรุง
บำรุงดิน ดังนี้

1) โครงการบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ

2) โครงการรณรงค์ปุ๋ยอินทรีย์

3) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

4) โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

5) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

การบริหารจัดการน้ำ แก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2) การปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้าน
โครงสร้างพื้นฐาน

การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน แก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของ
ดิน มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบ
อนุรักษ์ดินและน้ำ

2) โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก

การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต มีแผนงาน/โครงการแก้ไข้ปัญหา ดังนี้

- 1) โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)
- 2) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 3) โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก
- 4) โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1. เขตเกษตรกรรม		31,055,000
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 9,035 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 โครงการการบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ 1.2 โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 1.3 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.4 โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 1.5 โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.6 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.7 โครงการจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์ 1.8 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2.2 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) 3.2 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน - สูง 3.3 โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.4 โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก 4. การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต 4.1 โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	150,000 3,400,000 330,000 2,924,000 1,487,500 150,000 680,000 15,000 2,060,000 5,000,000 2,000,000 2,500,000 1,920,000 1,200,000 60,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1. เขตเกษตรกรรม		
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 2,573 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 2,100 ไร่	1.1 การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ	37,500
1.4 เขตปลูกพืชไร่เนื้อที่ 1,520 ไร่	1.2 โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	340,000
1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 50 ไร่	1.3 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	75,000
	1.4 โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	297,500
	1.5 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	30,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	2,060,000
	2.2 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน	5,000,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	1,920,000
	3.2 โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	960,000
	4. การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต	
	4.1 โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	60,000

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
เขตประมง		1,184,000
2400 เขตประมง เนื้อที่ 100 ไร่	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	824,000
	โครงการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	360,000
เขตปศุสัตว์		80,875
2520 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ 30 ไร่	โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,000
	โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปศุสัตว์	59,500
รวม		32,304,500

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-3)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

- 1) **เขตทำนา** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
  - 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
  - 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
  - 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
  - 1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 2) **เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
  - 2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
  - 2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
  - 2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
  - 2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
- 3) **เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้
  - ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

- สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)
- ดังแสดงตารางที่ 7-2

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
<p>เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง</p> <p>2221 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)</p> <p>2222 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)</p> <p>2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)</p> <p>2224 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)</p> <p>2225 เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท2)</p> <p>เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ</p> <p>2310 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)</p> <p>2320 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)</p> <p>2330 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)</p> <p>2340 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)</p>	<p>การเพิ่มศักยภาพการผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเกษตรอินทรีย์ (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน (กรมวิชาการเกษตร) 4) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงราย) 5) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 6) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 7) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 8) โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี (สนง.เกษตรจังหวัด)
<p>2400 เขตประมง</p> <p>2520 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมประมง) 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (กรมประมง) 3) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ (สนง.ปศุสัตว์จังหวัด) 4) โครงการออกแบบการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรตามนโยบาย (กรมชลประทาน) 5) โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร 6) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำปรับปรุงสระเก่า 7) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลผางาม เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ และปัญหาด้านการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลผางาม กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลผางาม ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรมเป็นกรดจัดรุนแรง (2) ปัญหาการบริหารจัดการน้ำ และมีปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการผลิตสินค้าเกษตร ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินซุดพาน มีเนื้อที่ 5,598 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.78 ซึ่งการระบายน้ำเลวการไหลป่าของน้ำบนผิวดิน ซ้ำการซึมผ่านได้ของน้ำ ซ้ำพืชพรรณธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ที่ดิน นาข้าวอาจใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ถั่ว หรือพืชผักก่อนหรือหลังปลูกข้าวการแพร่กระจาย พบมากบริเวณภาคเหนือตอนบนการจัดเรียงชั้นดิน Ap_g-B_{tg}-B_{tgv} ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ดินล่างเป็นดินเหนียว สีเทาหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีแดงปนเหลือง และมีซิลิกาแลงอ่อนสีแดง 5-50 % โดยปริมาตร อาจพบก้อนลูกรังปะปนอยู่บ้าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.0-8.0) (4)ดินซุดว่างสะพุง มีเนื้อที่ 6,068 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.93 การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินตะกอนเนื้อละเอียดและหินที่แปรสภาพ เช่น หินดินดาน หินทรายแป้ง หินโคลน หินชนวน หินฟิลไลต์ เป็นต้น บริเวณพื้นที่ภูเขา และรวมถึงที่เกิดจากวัสดุดินหรือหินที่เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไกลๆ โดยแรงโน้มถ่วงบริเวณเชิงเขา สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-12 % การระบายน้ำดี การไหลป่าของน้ำบนผิวดิน ซ้ำถึงเร็ว การซึมผ่านได้ของน้ำปานกลาง พืชพรรณธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ป่าเบญจพรรณ พืชไร่ เช่น ข้าวโพด ข้าวไร่ ถั่วต่างๆ และสวนผลไม้ เช่น มะม่วง มะขาม ลำไย เป็นต้น การแพร่กระจายภาคเหนือตอนบนและที่สูงตอนกลางของประเทศ การจัดเรียงชั้นดิน Ap(A)-B_t-C_r ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียวหรือ ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลเข้มถึงสีน้ำตาลปนเทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีแดงปนเหลืองถึงสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0) ดินล่างตอนล่างเป็นดินเหนียวมีเศษหินปะปนหนาแน่น และส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นภายใน 100 ซม. จากผิวดิน สีน้ำตาลปนแดงหรือสีน้ำตาลปนเหลือง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดง และสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 4.5-6.5)

ปัญหาหน้าดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ผาย และอ่างเก็บน้ำจนตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็นการขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลผางาม ทั้งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% ยังไม่ได้มีการดำเนินการงานระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลาย

ของดิน ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากมีการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพินาไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากผลการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดขึ้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนนํ้าจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

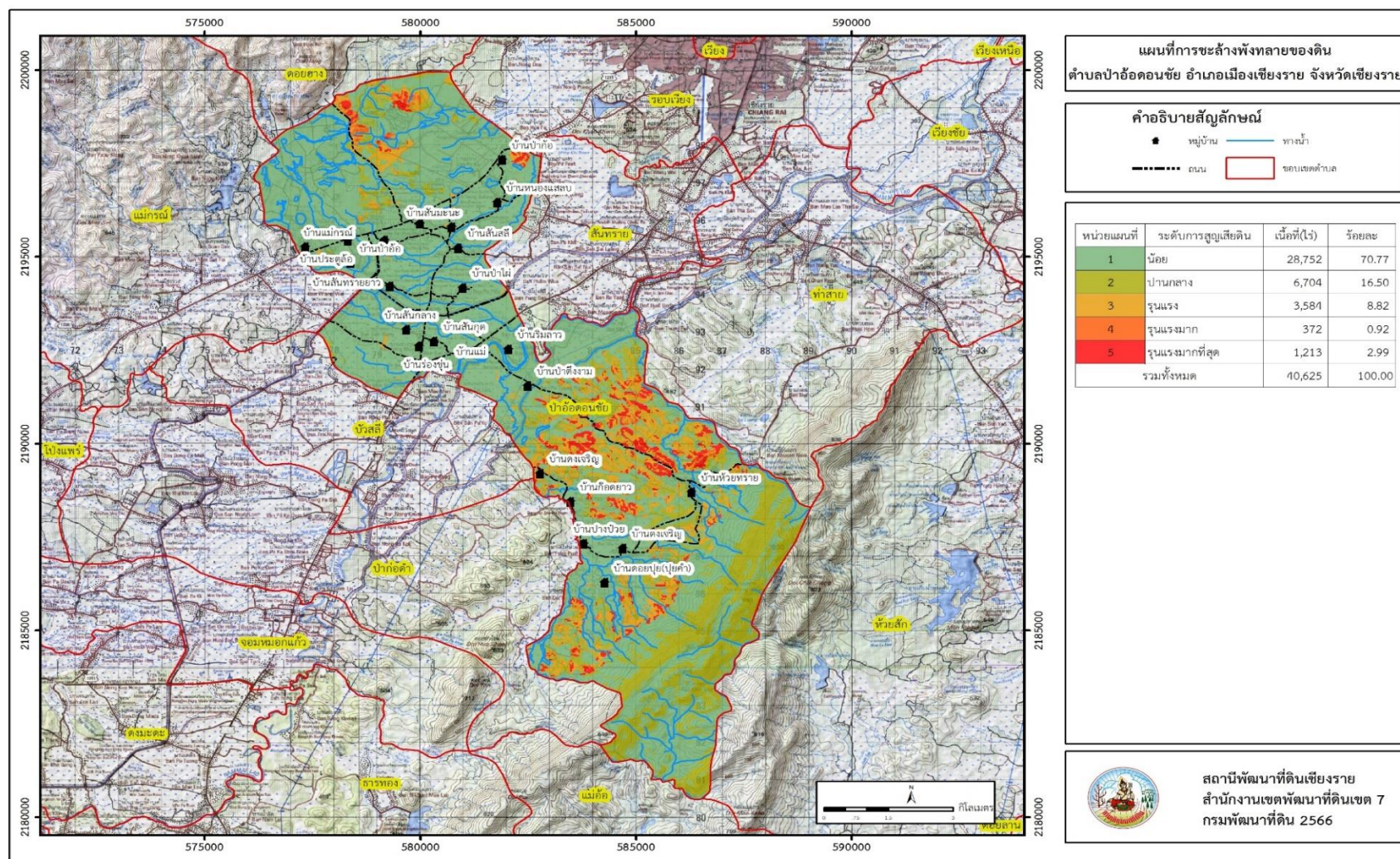
ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบขาดแคลนนํ้าและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 8 ประการ

- คือ (1) สร้างธนาคารน้ำใต้ดินในชุมชน
- (2) บ่อเก็บน้ำขนาดเล็ก สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม
- (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล
- (4) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง เป็นต้น
- (5) ก่อสร้างประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยระบบท่อ
- (6) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ
- (7) สร้างทางระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม
- (8) สำรวจพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 8 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาระบบขาดแคลนนํ้าหรือน้ำท่วมทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1. เขตเกษตรกรรม														31,073,000	
1.1 เขตทำนา	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
	1.1 โครงการบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ	ราย	200	200	200	200	200	1,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.2 โครงการธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	200	200	200	200	200	1,000	680,000	680,000	680,000	680,000	680,000	3,400,000	พด.
	1.3 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ลิตร	4,400	4,400	4,400	4,400	4,400	22,000	66,000	66,000	66,000	66,000	66,000	330,000	พด.
	1.4 โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	1,720	1,720	1,720	1,720	1,720	8,600	588,400	588,400	588,400	588,400	588,400	2,942,000	พด.
	1.5 โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	297,500	297,500	297,500	297,500	297,500	1,487,500	พด.
	1.6 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.7 โครงการจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	ตัน	80	80	80	80	80	400	136,000	136,000	136,000	136,000	136,000	680,000	พด.
	1.8 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
	2.1 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	20	20	20	20	20	100	412,000	412,000	412,000	412,000	412,000	2,060,000	พด.
	2.2 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน	แห่ง				1	1	2				2,500,000	2,500,000	5,000,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
	3.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	400,000	400,000	400,000	400,000	400,000	2,000,000	พด.
	3.2 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน - สูง	ไร่		250	250	250	250	1,000		625,000	625,000	625,000	625,000	2,500,000	พด.
	3.3 โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่		150	150	150	150	600		480,000	480,000	480,000	480,000	1,920,000	พด.
	3.4 โครงการณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	กล้า		250,000	250,000	250,000	250,000	1,000,000		300,000	300,000	300,000	300,000	1,200,000	พด.
	4. การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต														
	4.1 โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	ไร่	-	-	20	20	20	60	-	-	20,000	20,000	20,000	60,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1. เขตเกษตรกรรม															
1.2 เขตปลูกไม้ผล	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.1 การบริหารจัดการดินและวิเคราะห์ดินทางห้องปฏิบัติการ	ราย	40	40	40	40	40	200	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	30,000	พต.
1.4 เขตปลูกพืชไร่	1.2 ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	20	20	20	20	20	100	68,000	68,000	68,000	68,000	68,000	340,000	พต.
1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก	1.3 โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ลิตร	600	600	600	600	600	3,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	45,000	พต.
	1.4 โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปลอดภัย	ตัน	2	2	2	2	2	10	59,500	59,500	59,500	59,500	59,500	297,500	พต.
	1.5 โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปลอดภัย	ไร่	240	240	240	240	240	1,200	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	18,000	พต.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
	2.1 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	16	16	16	16	16	80	329,600	329,600	329,600	329,600	329,600	1,648,000	พต.
	2.2 โครงการปรับปรุงซ่อมแซมงานพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อถ่ายโอนภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน	แห่ง				1		1				2,500,000		2,500,000	พต.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
	3.1 โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่		100	100	100	100	400		320,000	320,000	320,000	320,000	1,280,000	พต.
	3.2 โครงการณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	กล้า		200,000	200,000	200,000	200,000	800,000		240,000	240,000	240,000	240,000	960,000	พต.
	4. การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต														
	4.1 โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	ไร่	-	-	20	20	20	60	-	-	20,000	20,000	20,000	60,000	พต.
2. เขตประมง														1,184,000	
เขตประมง	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	8	8	8	8	8	40	164,800	164,800	164,800	164,800	164,800	824,000	พต.
	โครงการณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	กล้า	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	72,000	72,000	72,000	72,000	72,000	360,000	พต.
3. เขตปศุสัตว์														65,500	
เขตโรงเลี้ยงสัตว์	โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	ลิตร	80	80	80	80	80	400	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200	6,000	พต.
	โครงการส่งเสริมการผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปลอดภัย	ตัน	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	2.0	11,900	11,900	11,900	11,900	11,900	59,500	พต.
รวม													32,322,500		

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2566. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- _____. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 พฤษภาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)** รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>, 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. **ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565**. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **จำนวนครุฑเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566)**. แหล่งที่มา: <http://mvos2.gistda.or.th/>, 15 พฤษภาคม 2566.
- กรมอุตุวิทยามหาวิทยาลัย. 2566. **ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565) (ไฟล์ข้อมูล)** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. **แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. **แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน 2566. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำธณ ไทรพิง. 2542. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน**. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- เทศบาลตำบลป่าอ้อดอนชัย 2566. **วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจ** แหล่งที่มา: <https://www.paoordonchai.go.th/content/vision>

กรมพัฒนาที่ดิน

2003/61 ถนนพหลโยธิน

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Call center 1760

LAND DEVELOPMENT DEPARTMENT

www.ddd.go.th